

[Udenrigsministeren]

elementer, som kan indgå i tilrettelæggelsen af vores ulandsbistand, og som kan gøre det på sådan en måde, at menneskerettighedsaspekterne bliver en mere umiddelbart nærværende realitet.

(Kort bemærkning).

Helle Degn (S):

Det skal være til udenrigsministerens sidste bemærkninger om Nicaragua. Hans bemærkning var, at vi kan vente med at gøre noget til efteråret, hvor vi får lejlighed til at diskutere det. Nej, jeg synes faktisk, at vi kan gøre noget nu. Jeg hørte i hvert fald meget tydeligt, at flertallet var til stede i dag, og derfor behøver udenrigsministeren såmænd ikke at vente med at foretage sig noget, men vi får igen lejlighed til at tage stilling til spørgsmålet, når vi skal diskutere finanslov.

Med hensyn til Vietnam synes jeg, at ministeren også skal skrive sig bag øret, at Sverige har forpligtet sig til at gøre nogle projekter færdig og være i Vietnam til 1990. Finland er der også på nøjagtig de samme konditioner, som jeg har redegjort for at vi mener vi bør være der på for ikke at skabe monumenter af mislykket bistandssamarbejde. Også her hørte jeg et flertal blev manifesteret her i dag, som jeg håber ministeren skriver sig bag øret.

(Kort bemærkning).

Albrechtsen (VS):

Ministeren kritiserede med henblik på ønsket om udvidet projektbistand til Nicaragua, hvordan vi havde formuleret, hvordan den undtagelse fra fattigdomskriteriet kunne berettigede det. Ministeren har åbenbart glemt de bemærkninger i VS-beslutningsforslaget om netop det problem, for der er ikke tale om noget forsøg på nogen politisering, som ministeren hævder. Ministeren politiserer, fordi han har nogle bestemte af USA prægede standpunkter. Men vi har i bemærkningerne skrevet, at dér, hvor der kan fraviges i særlige tilfælde, er f.eks. i lande, som under store materielle og menneskelige omkostninger har befriet sig for et undertrykkende regime, samt lande, der præges af borgerkrig, eller hvis udvikling vanskeliggøres af internationale konflikter. Vi har givet tre eksempler: Zimbabwe, Nicaragua og Afghanistan. Disse

tre eksempler viser klart, at der ikke er tale om, at der politiseres; der er tale om, at det kan være nødvendigt, at lande, som f.eks. har været udsat for overgreb fra stormagters side, og som befrier sig, og som er i en særlig situation, får en støtte, også selv om det strider mod den strenge fortolkning af fattigdomskriteriet.

Så jeg vil godt bede ministeren notere sig, at det ikke er en politiseren i den forstand, som han påstod, der ligger bag ved det.

Hermed sluttede forhandlingen.

Den næste sag på dagsordenen var:

10) *Forespørgsel nr. F 32:*

Forespørgsel til udenrigsministeren:

»Hvilke ændringer af den danske politik over for udviklingslandene agter udenrigsministeren at gennemføre i lyset af Brundtland-rapportens analyse af miljøproblemerne og de generelle økonomiske, sociale og politiske forandringer i den tredje verden?«

Af Riishøj (SF) m.fl.

(Forespørgslen anmeldt 22/4 87. Fremme af forespørgslen vedtaget 28/4 87).

Begrundelse

Riishøj (SF):

Det er tre år siden, vi sidst har haft en bred forespørgselsdebat om ulandspolitikken. Siden da er mange emner kommet frem, og mange ting trænger til afklaring. Allersæst har vi fået Brundtland-rapporten, der forhåbentlig ikke lider den samme skæbne som andre vigtige og provokerende rapporter om den internationale situation, f.eks. Brandt-rapporten og Torstrand-rapporten om sammenhængen mellem nedrustning, oprustning og udvikling.

På den baggrund mener jeg, det er nødvendigt, at vi i dag får diskuteret retningslinjerne for de kommende års ulandspolitik, både set i lyset af Brundtland-rapporten og de nye elementer, der er kommet ind i dansk ulandspolitik siden den sidste debat.

Besvarelse

Udenrigsministeren (Ellemann-Jensen):

[Udenrigsministeren]

Som svar på forespørgslen kan jeg henvise dels til den redegørelse, jeg for kort tid siden har tilstillet Folketinget, dels til den meget grundige og saglige debat, der netop har været i Folketinget om den redegørelse, en debat, der har vist, at der fortsat er et meget bredt flertal i Folketinget, der står bag den linje, der vil blive fulgt i den fremtidige udviklingspolitik.

Forhandling

Riishøj (SF):

Jeg har forståelse for, at udenrigsministeren svarer kort under denne debat. Vi har også fået nogle anvisninger på, hvordan udenrigsministeren vil følge ulandspolitikken de næste år.

Jeg synes nok, at nogle af de ting, som er faldet i øjnene under debatten og i udenrigsministerens redegørelse, er mangelen på selv-kritik i relation til Brundtland-rapporten. Skal der ske en forandring i Nord-Syd-forholdet, skal vi virkelig opfylde Brundtland-rapportens målsætning, er det nødvendigt, at vi i de rige lande ændrer vores politik. Før da kan vi ikke forlange grundlæggende ændringer i udviklingslandene.

Jeg tænker på en række elementer, som også er nævnt i Brundtland-rapporten: de forvredne internationale handelsstrukturer, de tårnhøje gældsproblemer. Vi har i dag i aviserne kunnet læse, hvordan visse banker simpelt hen erklærer visse udviklingslande bankerot, hvilket betyder, at deres muligheder på lånemarkedet bliver drastisk forværret. Vi må også gribe an i vores egen energi- og miljøpolitik. Det siges i Brundtland-rapporten, at nok skal vi måske i vores egne lande have økonomisk vækst, men det skal ske uden ekstra ressourceforbrug. I vores egen energipolitik, i de planer, regeringen selv har for energipolitikken i Danmark, opererer man med ikke mindre end 20-30 pct.s stigning i det samlede elforbrug, bygning af nye store kraftværksenheder og med alt, hvad deraf følger. Vi ved også, at hvis vi tager den anden side af jerntæppet, Østlandene, opererer man med stigninger i energiforbruget frem til år 2000 på mindst 40 pct., så forudsætningerne for at opfylde en vækst uden vækst i ressourceforbruget er ikke til stede. De er ikke til stede i vores egne planer, de er ikke til stede i andre vestlige lande

og heller ikke på den anden side af jerntæppet.

Der er også andre ting, man kan nævne: de internationale landbrugsordninger, ikke mindst EFs landbrugsordninger, som også er med til at forvride strukturen, så jeg vil appellere til, at vi øver en selvkritisk holdning, når vi skal fremlægge den handlingsplan for miljøet, som vi er enige om.

Så har ministeren været inde på forvaltning af den danske ulandspolitik. Jeg synes nok, debatten viser, at der er slået skår i den brede enighed, som ellers har kendetegnet dansk ulandspolitik. Det er rigtigt, at der er elementer, hvorom der er bred enighed. Der er også nogle elementer, som vi fra SFs side kan tilslutte os, men der er på ganske afgørende punkter forbehold over for udenrigsministerens redegørelse.

Det gælder først og fremmest udhulingen af fattigdomsorienteringen, som udenrigsministeren lægger op til igennem statslånskonverteringen. Der er klart flertal i Folketinget for at fastholde 400-dollars grænsen og for ikke at gå med til en højere grænse. Den statslånskonvertering, som vi godt kan blive enige om, skal gå til de fattigste udviklingslande. De bedrestillede udviklingslande kan bidrage til at kanalisere flere penge til de fattige lande stadig væk.

Ellers, hvis vi går med på den udvidelse af statslånskonvertering, betyder det altså, at vi reelt støtter de internationale banker og øger mulighederne for, at visse udviklingslande – mellemindkomstlandene – kan tilbagebetale lån til bankerne. Der må det internationale finansielle system kende sin besøgelsestid og give gældslettelser, og regeringerne må bidrage til at give gældslettelser. Det kan ikke være Danmarks ulandspolitik's opgave at poste penge i de amerikanske finansielle institutioner, som i høj grad har et medansvar for udviklingslandenes gældsituation.

Der er også enighed herom. I hvert fald er der taget forbehold over for ministerens udlægning af fattigdomslømmefilosofien. Vi mener fra SFs side, at det er uheldigt på et tidspunkt, hvor spredningen af dansk ulandspolitik i forvejen er meget stor, hvor man har en række stærkt udsatte lande i verden, som ikke får den tilstrækkelige hjælp i dag. Jeg tænker først og fremmest på planerne om at lave et beredskab for SADCC-landene, jeg tænker også på, at vi ikke opfylder vores for-

[Riishøj]

pligtelser over for et land som Nicaragua. Jeg mener, at før vi kan tale om fattigdoms-lommefilosofier i de bedrestillede udviklings-lande, skal vi i hvert fald opfylde de krav, som må stilles til dansk ulandspolitik over for de særlig udsatte lande.

Der er også enighed om, at den nuværen-de fordelingsnøgle mellem multilateral bi-stand eller rettere sagt FN-bistanden og den bilaterale bistand ikke skal ændres. Uden-rigsministeren lægger op til en udhuling. Der er flertal for ikke at udhule FN-bistanden. Det er også tilfredsstillende.

Der er nok lidt forskellige meninger om selvfinansiering. I en situation, hvor der virkelig var pres på pengene fra de private organisationer, kunne vi måske overveje en selvfinansiering. Jeg mener ikke i øjeblikket, hvor der er en kraftig vækst i bistandsmidlerne, hvor de private organisationer gennemgående forvalter pengene godt, hvor kontrollen er meget intensiv, at man skal starte på en selvfinansiering, men i det omfang hr. Stinus har ret i, at visse organisationer rent faktisk ikke bruger midlerne til projektpenge, men i form af administration i andre lande, er det naturligvis en sag, som må ind under den kvalitetsvurdering af projekterne. Det skal gå til udviklingshjælp og ikke til andet.

Så er det spørgsmålet om fremtiden. Fra Socialistisk Folkepartis side lægger vi, som jeg også har været inde på, vægt på, at miljø-aspekterne nu virkelig kommer til en grundig behandling set i forhold til den fremtidige udviklingshjælp. Det er der bred enighed om, så må vi altså se, hvad den handlingsplan kommer til at indeholde.

Vi lægger fra SFs side i den sammenhæng stor vægt på at få gennemanalyseret kvalite-ten af de danske erhvervsleverancer. Jeg men-er ikke, at Danida i dag har kapacitet til at vurdere f.eks. forvaltningen af statslåne-ne tilstrækkeligt. Vi mener, at fortilfældene fra Nyboe Andersen-udvalget trods alt er så go-de, at vi må gå videre i arbejdet med at be-dømme virkningerne af den danske ulandsbi-stand i udviklingslandene selv, og et oplagt punkt at begynde på er at få igangsat en uvildig undersøgelse af kvaliteten af de dan-ske statsfinansierede erhvervsleverancer for at få dem forbedret. Der er altså ikke tale om at afbinde her, idet vi ved, at der er et flertal i Folketinget for at fastholde bindin-gen, men om at få en debat i gang og få hæ-

vet kvaliteten. Jeg har talt med mange er-hvervsledere, som ved, at den i mange tilfæl-de er gal ikke blot i Vietnam, og de ting, der har været fremme om statslånsprojekter i den tredje verden, har også vist, at der er et be-hov.

Endelig lægger vi vægt på, som det vil væ-re fremgået, at Nicaragua og Vietnam – ikke mindst Nicaragua – får det løft, som er nød-vendigt, i bistand, så vi kommer ajour med de andre nordiske lande. Og endelig er der spørgsmålet om de private organisationer.

På den baggrund vil jeg på vegne af Soci-alistisk Folkeparti fremsætte følgende:

Forslag om motiveret dagsorden.

»Folketinget opfordrer regeringen til

- at lade udarbejde en handlingsplan for en kraftig styrkelse af miljøaspekterne i den danske ulandsbistand, som forelægges Folketinget i 1988
- inden for en tidsramme af to år at lade gennemføre en uvildig undersøgelse af forvaltningen af og virkningen af de er-hvervsleverancer til ulandene, som finan-sieres med statsmidler, set i lyset af ulandsbistandens fattigdomsorientering og ønsket om at opprioritere miljøaspekterne
- at undgå at svække koncentrationen af dansk ulandsbistand på lavindkomstlande og sikre, at afvigelser fra dette princip udelukkende har baggrund i særlig kriti-ske situationer i de pågældende modtager-lande
- kraftigt at forøge bistanden til Nicaragua og til frontlinjestaterne i det sydlige Afri-ka og yde direkte økonomisk støtte til ANC og Swapo, herunder til deres oplys-ningsvirksomhed i Danmark
- at yde fuld finansiering af kvalificerede projekter, der gennemføres af private ulandsorganisationer.

Folketinget går dermed over til næste sag på dagsordenen.«

(Dagsordensforslag nr. D 57).

Fjerde næstformand (Ole Vig Jensen):

Der er nu fremsat følgende forslag om motiveret dagsorden: (se ovenfor). Dette for-slag indgår nu i forhandlingen.

Helle Degn (S):

[Helle Degn]

Efter debatten om ministerens redegørelse tror jeg, at de, der kunne høre, faktisk under denne debat fik fastslået de flertal, der skulle fastslås, og derfor har jeg sådan set kun til SFs forespørgsel at føje til om miljøhandlingsplanen, at Socialdemokratiet selvfølgelig gerne vil have oversendt sådan en handlingsplan, når den foreligger færdigudarbejdet.

Brundtland-rapporten opererer i øvrigt med ændringer i de internationale institutioner, så de i højere grad kan fungere ikke bare som reparatører, men også som egentlig forebyggende, forudseende institutioner, og det synes jeg at Danmark sammen med bl.a. de øvrige nordiske lande skal virke kraftigt for.

Fem af Folketingets partier var repræsenteret i Stockholm, da rapporten blev introduceret for et større nordisk publikum. Det var Gro Harlem Brundtland, som sagde, at en bæredygtig udvikling kun sikres gennem en udryddelse af massefattigdommen. At give folk muligheder for mad, sundhed og uddannelse og en egentlig grundlæggende ret til selvbestemmelse er noget af det, der kan sikre en bæredygtig udvikling.

Rapporten peger også på en anden strategi, som vi har hæftet os specielt ved som spændende, nemlig den strategi, som man kalder »People first«. Vi synes, det er væsentligt at forsøge at integrere det i alle former for bistandsprojekter.

Hun opfordrede i øvrigt til, at de rige lande reducerede deres fødevarerproduktion kraftigt, overskudslagrene – overskuddene – måtte formindskes. Hun mente, at vi skulle være med til at opretholde mulighederne for småbrug, sikre vandressourcer og bevare den økologiske balance.

I alt vores bistandsarbejde fremover må vi lægge os det på sinde.

Jeg synes også, det er spændende, at Danmark nu har fået ansat nogle flere miljøfagfolk til at indgå med faglig ekspertise. De internationale organisationer, vi deltager i, og Verdensbanken burde gøre ligeså, og vi vil opfordre til, at Danmark arbejder for, at disse eksperter får en plads i disse organisationer.

Fordelingen af den danske bistand har vi tidligere været inde på, og derfor skal jeg blot i den forbindelse henvise til redegørelsesdebatten.

Der er én ting i forbindelse med fordelingen, jeg synes det lige var værd at få samlet

op, og det er hr. Stinus' bemærkning og definition af, hvad mellemlandskomstlande var. Han lagde vægt på, at det var Verdensbankens definition, som hedder 400-dollars grænsen, og jeg kan oplyse, at det også er Socialdemokratiets opfattelse, at det er her, grænsen skal være.

Hvad angår SFs dagsordensforslag, vil jeg på Socialdemokratiets vegne kun hæfte mig ved to punkter. Det ene er, at man ønsker denne undersøgelse. Det har jeg allerede under redegørelsesdebatten argumenteret for at jeg ikke rigtig kan se behovet for; på grund af nye strukturer, satsen på en særlig evalueringssktor osv., rapportering i Danidas årsrapporter osv. går vi ud fra, at vi får noget af det, SF efterlyser. Det andet er støtten til befrielsesbevægelserne. I den forbindelse vil jeg gerne gentage, at Socialdemokratiet mener, det bør klares i forbindelse med vedtagelsen af en ny finanslov. Jeg så og hørte også flertallet under redegørelsesdebatten og vil opfordre ministeren til at administrere efter dette.

Socialdemokratiet vil opfordre SF til at støtte vores forslag om en motiveret dagsorden, og vi kan ikke støtte SFs.

På vegne af Socialdemokratiet og Det Radikale Venstre vil jeg fremsætte følgende:

Forslag om motiveret dagsorden.

- »Idet Folketinget udtrykker, at sigtet med dansk udviklingsbistand fortsat skal være at skabe en varig forbedring af de økonomiske og sociale vilkår for verdens fattigste befolkningsgrupper, opfordrer Tinget regeringen til
- at udarbejde en handlingsplan for styrkelse af miljøaspekterne i dansk udviklingsbistand
- at inddrage menneskerettighedsaspekter i tilrettelæggelsen af bistandssamarbejdet og vor politik i internationale bistandsorganisationer
- at opretholde en nogenlunde ligelig fordeling af bistanden på multilaterale og bilaterale opgaver
- at indrette den finansielle bistand således, at den ikke bidrager til en forøgelse af gældsbyrden for lavindkomstlandene
- i begrænset omfang at yde integreret bistand til fattige befolkningsgrupper i såkaldte fattigdomsloommer i udviklingslande, som ikke efter de hidtil gældende principper har kunnet modtage dansk bistand

[Helle Degn]

– fortsat at fremme samarbejdet med de private danske organisationer med henblik på at fastholde og udbygge disses engagement i bistandsarbejdet.

Herefter går Folketinget over til næste sag på dagsordenen.«

(Dagsordensforslag nr. D 58).

Fjerde næstformand (Ole Vig Jensen):

Det er ikke en underkendelse hverken af Tingets medlemmer eller andre tilstedeværende, når jeg nu endnu en gang læser dagsordenen op. Det gør jeg i henhold til forretningsordenen.

Der er nu fremsat følgende forslag om motiveret dagsorden: (se ovenfor). Også dette dagsordensforslag indgår nu i forhandlingen.

Udenrigsministeren (Ellemann-Jensen):

For at fremme forhandlingerne, som det vist hedder, vil jeg med det samme skabe afklaring med hensyn til et enkelt forståelsesproblem af mere teknisk karakter, der synes at være, nemlig spørgsmålet om, hvad der er lavindkomstlande. Jeg forstår på forslagsstillerne til det dagsordensforslag, vi just har hørt tvende gange, at man dér vil bruge Verdensbankens definition, nemlig 400 dollar pr. år. Jeg havde forestillet mig, vi kunne bruge OECDs definition, nemlig 700 dollar om året, men hvis forslagsstillerne mener, at de lande, der har en indtægt på mellem 400 og 700 dollar pr. indbygger om året, har en praktisk mulighed for at betale lån tilbage, skal det ikke skille os ad. Jeg er fuldstændig villig til i administrationen at følge den definition, man her anlægger; det vil ikke ændre principperne spor.

Når det er afklaret, vil jeg med det samme sige, at jeg synes, at denne dagsorden på udmærket og klar vis præciserer, at der altså fortsat er bred enighed om hovedprincipperne for dansk ulandsbistand mellem de partier, der hidtil har stået bag disse principper. Det er jeg tilfreds med, og regeringen kan helt klart støtte den dagsorden, som fru Helle Degn og hr. Stinus har foreslået.

Fischer (KF):

Vi har jo netop som led i redegørelsesdebatten haft rig lejlighed til at tilkendegive vor holdning til Brundtland-rapporten – en me-

get positiv holdning – så det er der ingen grund til at gentage, og vi får jo lejlighed til en stillingtagen, når ministerens miljøhandlingsplan foreligger.

Jeg vil kort meddele, at den konservative folketingsgruppe kan stemme for det dagsordensforslag, som fru Helle Degn har fremsat på vegne af Socialdemokratiet og Det Radikale Venstre. Jeg synes, dagsordenen på udmærket vis afspejler hovedlinjerne i regeringens redegørelse og de synspunkter, som ordførerne for forslagsstillerne og regeringspartierne har fremsat under debatten, og den erkender nødvendigheden af at fastholde realismen i dansk ulandspolitik, og det betyder vel forhåbentlig, at vi også fremover kan fastholde bred enighed om bistandspolitikken.

Derimod må jeg tage afstand fra den dagsorden, som hr. Riishøj har foreslået, den er vel egentlig et udtryk for, at SF ikke er parat til at påtage sig et egentligt medansvar for en bred dansk bistandspolitik. Det kan vi beklage, men det viser jo lidt om, at SF fortsat føler trang til en vis demonstrationslinje, og det bliver jo det partis sag.

Bjørn Elmquist (V):

Jeg kan også gøre dette her meget kort. Af de to foreliggende forslag om motiveret dagsorden dækker det forslag, der er fremsat af Socialdemokratiet og Det Radikale Venstre, ganske udmærket de synspunkter, som jeg har fremsat tidligere under debatten på Venstres folketingsgruppes vegne, og derfor er det den af de to dagsordener, vi vil stemme for.

Jeg er også blevet bedt om på CDs vegne at sige, at det samme gælder dem. De har ikke kunnet deltage i debatten i dag, men de har følt sig dækket ind i store linjer af de synspunkter, jeg har fremført.

Man kunne godt gå ind i en gennemgang af de enkelte punkter i dagsordenen, men det skal jeg undlade, fordi det er omtalt under redegørelsesdebatten.

Man kunne også dissekere det forslag om motiveret dagsorden, som hr. Riishøj har foreslået på SFs vegne, men det skal jeg nu heller ikke gøre, men vil blot sige generelt, at jeg synes, den på ganske afgørende punkter falder uden for vor holdning. Der er selvfølgelig nogle elementer, der går igen i de to

[Bjørn Elmquist]

dagsordensforslag, men der er til gengæld også 2-3 stykker, som klart falder uden for det, jeg på mit partis vegne har givet udtryk for. Så derudover skal jeg ikke komme med detaljerede tilkendegivelser for så vidt angår den.

Vi vil som sagt stemme for den af Socialdemokratiet og de Radikale foreslåede dagsorden.

Margrete Auken (SF):

Brundtland-kommissionens rapport er en sær blanding af det grænseoverskridende og det trivielle. Grænseoverskridende, fordi vi her for første gang får en samlet officiel fremlæggelse af, hvad der truer os. Sagt kort: når træer, jord og luft ikke længere kan forny sig, har vi definitivt umuliggjort liv på Jorden, og det er ved at ske. De næste to årtier bliver afgørende for klodens overlevelse. Det er omsider erkendt, og det er lykkeligt, for uden erkendelse er der ingen chancer for at gøre noget ved det.

Det er også erkendt, at miljøkatastroferne og truslerne om dem ikke kan forstås løse- ret fra den sociale og økonomiske virkelighed, der forårsager dem. Kvinderne, der dyrker bjergskråningerne uden at give sig tid til terrassebygning, ved godt, at det, de gør, er begyndelsen til enden, men for dem gælder det om at skaffe mad nu. Det er heller ikke af uvidenhed, de fælder de sidste træer, men de skal have brænde for at kunne lave maden til.

Dertil kommer, at mange af de bistandsprojekter, i-landene sætter i værk, slet ikke har været igennem en miljøvurdering. Det er en af de mere iøjnefaldende tåbeligheder og en af dem, det er lettere at rette op på, og jeg vil da her glæde mig over, at det, så vidt jeg er orienteret, er lykkedes at få miljøsidens styrket først og fremmest i Verdensbanken. Denne miljøafprøvning må selvfølgelig ind overalt.

Det er også flot, at Brundtland-kommissionen gør op med den traditionelle sektortænkning, som er gribende uøkonomisk og dermed uøkonomisk. Så længe man ikke inddrager de miljømæssige omkostninger i beregningen af selve produktionsprisen, men kun koncentrerer sig om umiddelbar markedsbestemt pris og mængde og så skiller hele miljøsidens over i en selvstændig sektor, der bagefter

skal forsøge at reparere skaderne, går det galt både økonomisk og økologisk. Det står i Brundtland-rapporten, og det er en meget konsekvensrig iagttagelse.

Rapporten viser tydeligt, at der må nytænkning til i bistandsarbejdet. Verden har efter mange års bistandsarbejde aldrig været i en værre situation. 40 millioner dør årlig af sult eller af følgesygdomme af sult.

På konferencen i Saltsjöbaden blev dette ufattelige tal anskueliggjort ved, at man sagde, at det svarede til, at der daglig styrter 300 jumbojets ned, og at samtlige passagerer, hvoraf næsten halvdelen er børn, omkommer. Hvem kan se det for sig, endsiges give det plads i hjerte og samvittighed, for slet ikke at tale om at omsætte det i handling?

Hvis ikke det omsættes i handling, går det galt for os alle sammen. Det er vores fælles fremtid, der står på spil, og det fortæller Brundtland-kommissionen klart.

Men så bliver den alligevel triviel, for den tør nemlig ikke tale helt rent. Kompromiserne er ganske afslørende; kompromiset med hensyn til kernekraften er ligefrem pinagtigt, men det værste er nok det, der drejer sig om væksten. Ingen vil vel bestride, at der skal vækst til ulandene, hvis noget skal nytte, og ingen vil vel heller bestride, at der samtidig må ske en kraftig omfordeling mellem rige og fattige i disse lande.

Vi ved godt, at nytten af bistand hænger tæt sammen med den økonomiske og sociale struktur i et samfund. Men kan man forestille sig, at det nytter noget, hvis man ikke samtidig gør opmærksom på, at der også skal ske en omfordeling af materielle ressourcer mellem rige og fattige lande?

Denne påpegning mangler, så vidt jeg kan se. Tværtimod taler rapporten om nødvendigheden af økonomisk vækst i de rige lande. Det må retfærdigvis siges, som også hr. Riishøj gjorde det før, at den understreger, at denne vækst skal ske med færre ressourcer. Men hvordan? Det er jo i virkeligheden endnu mere utopisk. Og hvad er det i det hele taget for en overtro, der ligger bag denne vækstsatsning? Vi kender den godt. Hovedovertroen består i, at øget vækst skaber øget lighed. Det har den aldrig gjort. Hvis ikke lighedstanken er overordnet væksttanken, går det modsat.

[Margrete Auken]

Den anden fejl findes i tanken om, at hvis vi bare lige får vækst, har vi også et overskud at gøre godt med. Også dette er nonsens og strider mod de erfaringer, man kan gøre i praksis om vækstens virkninger.

På konferencen i Stockholm bekræftede Gro Harlem Brundtland da også, at denne væksttanke var med for at sikre, at man ikke lagde sig ud med væsentlige samtalepartnere i de rige lande – en holdning, som den tidligere chef for UNCTAD Gamani Corea kaldte unfair over for offentligheden, fordi den jo er vild urealisme. Jeg er sikker på, at hvis vi ikke siger det, bliver denne rapport meget hurtigt ligegyldig. Sagt meget kort: vores børn vil ikke tro på den. De tror os jo ikke, når vi begynder på det dér store ætervadéri om, at det godt kan være, det umiddelbart ser ud, som om man skal tage fra de rige og give til de fattige, men i virkeligheden, mit barn ... og så kommer al den utålelige snakken udenom. Enhver kan høre, at det er uld og fup.

Men det nødvendige projekt: at få en nedgang i de individuelle materielle privilegier, er det meget tungt at tænke over. Ingen har lyst til at binde an med det, men vær sikker på, at nedgangen kommer under alle omstændigheder. Bliver det uden politisk vilje og styring, betyder den imidlertid, at vore samfund bliver fattige, at de proletariseres, at de ender i slum.

Hvilken gave til verden ville det være, om vi i de rige lande – vi her i Danmark f.eks. – kunne begynde at udvikle en strategi for afkald på materielle privilegier uden tab af velfærd i samfundet som helhed, altså med en vækst, der udelukkende var kvalitativ, for nu at bruge en floskel om det. Den ville oven i købet have den gode side ved sig, at den demonstrerede, at vi godt ved, at problemerne ikke er forbeholdt ulandene. Sagen er jo, at vi har lige så store miljøproblemer i den rige verden, at det altså ikke bare er et spørgsmål om fattigdom, overbefolkning, manglende uddannelse, svagt naturgrundlag og udemokratiske styreformere, for alt det har vi jo bare modsat, og så har vi voldsomme miljøproblemer i tilgift.

Der skal nytænkning til på mange leder og kanter: omfordeling, nyt begreb om rigdom, inddragelse af miljøvurdering allerede i produktionsleddet, udvikling af teknologier for energi- og vareproduktion, der i sig selv har

muligheden for en bæredygtig udvikling, også her hos os selv. Den slags er der noget ved at kunne eksportere.

Desuden skal den direkte bistand i langt højere grad respektere de miljømæssige og folkelige ressourcer i ulandene. Vi skal støtte dem, der er i stand til at nå frem til landsbyer og lokalsamfund, for det er dér, mulighederne ligger. Det er i høj grad i de såkaldt bløde investerings sider, at der er brug for en indsats.

Her kunne jeg i øvrigt godt have lyst til at spørge udenrigsministeren, skønt det er lidt svært, når han ikke er her og hører efter, hvorfor i alverden Danmark blokerer for de bløde investeringslån i Nordisk Investeringsbank. Man kunne tænke sig, at det var det sædvanlige ubehag ved nordisk samarbejde, som denne regering i almindelighed og vores bistandsminister i særdeleshed er plaget af.

Lad mig her som et eksempel henvise til det projekt, jeg omtalte før, som IUCN har i Nicaragua. Det var da godt at høre, at ministeren mente, han kendte mange flere, det er forhåbentlig sandt.

Det er den her »small is beautiful«-model, som vi skal satse på, én, der i høj grad er knyttet til i hvert fald de dygtigste af NGO'erne, i stedet for at satse på store abstrakte projekter af og til udtænkt i organisationer, man med et udtryk, der kom frem i Saltsjöbaden, kunne kalde NPO'er, »non-people organizations«.

Lad mig til slut nævne et flot initiativ, som Gro Harlem Brundtland har taget hjemme i Norge. Hun har bedt samtlige ministerier, administrationer, offentlige og ikke offentlige organisationer om at se på, hvad rapporten kommer til at betyde for dem. Det havde jo været dejligt, hvis hun også lige havde husket at få klaret problemerne hjemme i sin egen baghave og havde fået ordnet problemet med hvalfangsten – det havde under alle omstændigheder styrket hendes troværdighed – men lad os nu i øvrigt se på hendes eksempel og prøve at give den idé videre, opfordre alle her hos os selv, bede ministeren afsætte ressourcer – det er ikke så mange, der skal til – til, at man får undersøgt i ministerierne, ude i bevægelserne, på højskolerne, i fagbevægelsen, hvad det er hos os selv, som vi kan gøre for at leve op til rapporten. I første omgang kommer det ikke til at koste ret meget, i anden omgang skulle det gerne vende op og

[Margrete Auken]

ned på det hele, for ellers går det ikke, og det, man med en vis ret kan frygte, er, at det stadig væk ikke er gået op for ret mange, at dette her altså er alvor.

Stinus (RV):

Jeg vil gerne indlede mit indlæg i denne debat med at understrege vigtigheden af, at kvindeaspektet sikres en central plads i dansk bistandspolitik som en integreret del af bistanden. Kvinderne i udviklingslandene skal naturligvis sikres adgang til de grundlæggende goder som sundhed, uddannelse og beskæftigelse. Men de skal også sikres adgang til produktionsmidler som jord, teknologi og kapital.

Det Radikale Venstre er overbevist om, at en forbedring af ulandskvindernes situation vil være af afgørende betydning for den bæredygtige udvikling, der tales om i Brundtland-kommissionens rapport. Og vi lægger vægt på, at Danida og Danmark er i forreste linje, hvad dette spørgsmål angår.

Det er almindelig anerkendt, at de gældssatte udviklingslande ikke kan spare sig ud af krisen, at deres produktion og eksport må forøges. Det kræver øgede kapitaltilførsler, men det kræver også en lempelse af de restriktioner, som i-landene opretholder på importen af både industrivarer og landbrugsvarer, således at ulandene får en fair mulighed for at øge eksportindtægterne.

Det Radikale Venstre vil gerne opfordre regeringen til specielt at se på dette forhold, når Danmark pr. 1. juli overtager formandskabet i EF. EF-Parlamentet har i flere debatter for nylig beskæftiget sig med dette problem og bl.a. udtalt, at en åbning af Fællesskabets marked for produkter, især fra de fattigste lande i verden, betyder bedre handelsbetingelser for udviklingslandene, og påpeget, at ulandenes bebrejdelser om protektionisme ikke kan afvises, og at de ikketoldmæssige handelshindringer i industrilandene har forværret udviklingslandenes situation yderligere. Som sagt opfordrer Det Radikale Venstre regeringen til at gøre en indsats for at få gjort noget ved dette forhold under EF-formandskabet.

Brundtland-rapporten inddrager også problemstillingen fred, sikkerhed, udvikling og miljø. Som eksempel på miljømæssige spændinger som kilde til konflikt nævnes de 10

mill. afrikanere, der i 1984-1985 flygtede fra deres hjem på grund af hungersnød – miljøflygtninge kaldes de. El Salvador nævnes som et andet eksempel. De grundlæggende årsager til den nuværende konflikt er lige så meget miljømæssige som politiske, idet de stammer fra problemer med ressourceforbrug i et overbefolket land.

Endelig nævnes som eksempel på miljøforårsaget konfliktrisiko den voksende konkurrence om vand til kunstvanding, industri og husholdningsbrug.

En trussel mod sikkerhed, som berører os alle, er de mulige konsekvenser af en temperaturstigning forårsaget af opbygningen i atmosfæren af kuldioxid og andre luftarter.

Et afsnit i Brundtland-rapporten drejer sig om udgifterne til våbenkulturen. Fravær af krig er ikke fred og skaber heller ikke nødvendigvis betingelserne for en bæredygtig udvikling, hedder det i rapporten, som også nævner, at de globale militæruddgifter i 1985 lå et godt stykke over 900 mia. dollars, og fortsætter, meget apropos vor hjemlige diskussion om produktion og transport af våben: »De fabrikker, som fremstiller våben, transporten af disse våben og udvindingen af mineraler til fremstilling af dem stiller alle kæmpemæssige krav til energi og mineralressourcer og yder deres store bidrag til forureningen og miljøforringelsen.«

Militæruddgifterne i udviklingslandene er siden begyndelsen af 1960'erne steget til det femdobbelte, 20 pct. af den udlandsgæld, som ikke-olieproducerende ulande pådrog sig i tiåret frem til 1982, kan tilskrives våbenimporten.

Som en særlig hilsen til os eller måske snarere til Sverige hedder det i rapporten: »Udviklingslandenes import af våben opmuntres somme tider af våbenfabrikanterne på grund af de betydelige profitter, som i sig selv kan opretholde våbenfabrikationen i de eksporterende lande. Ikke mindst på disse områder er der behov for en global holdningsændring.

Det er i det hele taget vigtigt, at alle aspekter af Brundtland-rapporten kommer til at indgå med vægt i fremtidige overvejelser om vor fælles fremtid, og her forekommer det naturligvis meningsløst, at en halv million videnskabsmænd er beskæftiget med våbenforskning verden over og tegner sig for omkring halvdelen af alle udgifter til forsk-

[Stinus]

ning og udvikling. Det overstiger de totale sammenlagte udgifter til udvikling til teknologier, fremme af nye energikilder, forbedring af menneskers sundhedstilstand, forøgelse af landbrugets produktivitet og kontrol med forureningen.

Og mens udgifterne til militær forskning og udvikling stiger i dobbelt så hurtig takt som militærudgifterne som helhed, er der kun fattige ressourcer til rådighed for overvågning af globale klimaændringer, til at undersøge økosystemer i regnskoven, som forsvinder, og ørkener, som breder sig, og til at udvikle landbrugsteknologier, som passer til regn-vandet tropisk landbrug.

Vi kommer til at omprioritere, ikke alene for udviklingslandenes skyld, men også for vores egen. Både i sin redegørelse og i indlæg i debatten talte udenrigsministeren om respekt for det enkelte menneske og tilføjede i redegørelsen nogle bemærkninger om, hvordan vi skal forholde os til menneskerettighedskrænkelser. De må ikke forties, hedder det i redegørelsen, men ingen vil være tjent med forsøg på bastante formuleringer eller faste grænsedragninger. Jeg er meget enig med udenrigsministeren heri, specielt fordi vi arbejder i fattige lande, hvis befolkninger, måske af forståelige grunde, prioriterer de borgerlige og politiske rettigheder, som vi tillægger stor betydning, lavere end de sociale og økonomiske rettigheder, der først og fremmest drejer sig om retten til at leve og overleve. Selve bistandsarbejdet drejer sig om at styrke disse rettigheder.

Det Radikale Venstre finder det rigtigt, at Danmark i forbindelse med bistandsarbejdet forsøger positivt at styrke alle menneskerettigheder i de lande, vi samarbejder med, og vi mener også, at Danmark i internationale organisationer skal arbejde aktivt for, at den multilaterale bistand skal fremme menneskerettighederne. Af nogle lande vil en sådan politik blive opfattet som indblanding, men bistanden er jo i sig selv en indblanding, og gennem denne indblanding påtager Danmark sig en forpligtelse over for de mennesker, hvis liv vi er med til at ændre, en forpligtelse, som også gælder menneskerettighedsområdet i videste betydning.

Lad mig endelig sige om dansk bistandsindsats i det sydlige Afrika, at Det Radikale Venstre lægger overordentlig stor vægt på SADCC-samarbejdet, som kan være med til

at mindske de deltagende landes afhængighed af Sydafrika. Vi ser frem til en udbygning af dette samarbejde. Udviklingen i Sydafrika i de kommende år vil utvivlsomt nødvendiggøre en stærkt øget indsats. Det kan også forventes, at der bliver behov for en forøgelse af apartheidbevillingen, og Det Radikale Venstre vil stille sig positivt hertil.

Vi finder imidlertid ikke, at hverken Nicaragua eller det sydlige Afrika specielt skal nævnes i en dagsorden, som efter debatterne i dag bør være af principiel karakter og ikke pege på konkrete projekter.

Den dagsorden, som fru Helle Degn har foreslået på vegne af Socialdemokratiet og Det Radikale Venstre, vil jeg – næppe overraskende – oplyse at vi vil stemme for. Jeg vil understrege, at vi i dagsordenen lægger afgørende vægt på udtrykkene »nogenlunde ligelig fordeling«, »lavindkomstlandene« og »integreret bistand«, og vil endnu en gang understrege, at med lavindkomstlande forstår vi – som fru Helle Degn og Verdensbanken – lande med et bruttonationalprodukt pr. indbygger på under 400 dollar.

Damgaard Nielsen (FP):

Jeg skal nok gøre mit indlæg kort, for de tidligere indlæg har været lange. Jeg sagde under mit indlæg vedrørende udenrigsministerens redegørelse, at vi også skal gribe i egen barm, men det er der åbenbart kun ganske få af de partier, der har ladet sig repræsentere under denne debat, der har skrevet sig bag øret. Vi ved, at de samme partier er villige til at optage enormt store lån i udlandet, i Verdensbanken, og hvor det kan være, for at finansiere et overforbrug i egen interesse, vel vidende, at for hver eneste krone, Danmark låner, er vi med til at øge både renten og efterspørgslen efter kapital, men vi er så sandelig også med til at fratage ulandene, hvis kreditværdighed er knap så stor som vores, en mulighed for egenhændigt at få noget sat i gang. Det kalder jeg dobbeltmoral.

Det næste, man så hører, drejer sig om miljøet, det økologiske, og der var næsten ingen grænser for, hvad man ville gøre for det økologiske.

Hvad er så det næste, der sker? Det er, at der bliver delt to dagsordener rundt, som hver især repræsenterer en ganske beskedent

[Damgaard Nielsen]

del af et træs tilvækst af ved på et år i regnskoven. Mens man på den ene side står og forklarer alt det gode, man vil gøre for miljøet osv., fælder man rask væk et træ for at få en intetsigende dagsorden delt rundt, der blot skal dække over egen moral.

Det er ikke noget, Fremskridtspartiet kan gå med til, og jeg forstår godt, at fru Margrete Aukén siger: det er tvivlsomt, om vore børn tror på os. Det har vi selv bidraget væsentligt til ved at behandle papir, som vi gør. Jeg har set, hvordan medlemmer af Folketinget tømmer deres hylder og går over og hælder det hele ned i affaldsposen ved siden af askebægeret. Det kan man selvfølgelig godt gøre, men man kan ikke bagefter stå heroppe og sige, at man vil bevare verdens økologiske balance, det hænger ikke sammen. Og hvis ikke man kan blive fri for det papir, man alligevel ikke vil bruge, må man i hvert fald sørge for, at der bliver fremsat nogle lovforslag, der begrænser bureaukratiet. Det kan vi være med til. Samtidig kan vi se, at de mennesker, der ikke vil acceptere en overenskomst, fordi de vil have højere løn og dermed større forbrug, der øger forureningen, flottere biler, og hvad ved jeg, er de samme, som kommer med et dagsordensforslag til fremme af miljøet. Men de synes, at både sygehuse og Falcks retningsstationer skal have lov til at blokere det hele, for at de kan få råd til at købe noget mere. Det er en dobbeltmoral, som vi i hvert fald slet ikke kan være med til, og jeg kan i al stilfærdighed sige, at vi stemmer selvfølgelig imod de to dagsordensforslag.

Kofod-Svendsen (KRF):

Jeg vil begynde dette indlæg med at udtale den forhåbning, at denne rapport, Brundtland-rapporten, som er debattens udgangspunkt, får en bedre skæbne end rapporterne fra Brandtkommissionen og Palmekommissionen. For at det kan ske, er det vigtigt, at Danmark og de øvrige nordiske lande gør et grundigt forarbejde forud for generalforsamlingen i FN til efteråret, hvor denne rapport skal behandles. Og så vil jeg ellers uddybe det, jeg i indlægget under redegørelsesdebatten sagde mere principielt om Brundtland-rapporten.

Jeg vil begynde med at understrege, at miljøbeskyttelse og udvikling hænger uløse-

ligt sammen, idet udvikling jo drejer sig om at forbedre almindelige menneskers daglige levevilkår. Man har talt meget om de elementære behovs strategi, dvs. en strategi til opfyldelse af den brede og fattigste befolkningsgruppes helt elementære behov, f.eks. tilstrækkelig, varieret og sund føde, rent drikkevand, ordentlige boligforhold, adgang til hjælp ved sygdom samt sygdomsforebyggelse, adgang til uddannelse og arbejde og social sikring ved sygdom og alderdom. Alle disse elementære behov kan i virkeligheden kun opfyldes, hvis det omgivende miljø, taget i videste betydning, beskyttes mod ødelæggelse, og her vil jeg så nævne 13 konkrete punkter, som jeg mener Danmark bør prioritere i sin ulandspolitik.

1. Generelt skal alle projekter vurderes for deres økologiske implikationer: hvorledes vil de virke på både kort og lang sigt på det lokale miljø? Miljøødelæggende projekter må forhindres, og Danida må – det er jeg også helt klar over at man er i gang med og har arbejdet på – udbygges. Mere ekspertise på dette område, på samme måde som verdensbanken og de regionale udviklingsbanker har bebudet en kraftig opprioritering også personalemæssigt af dette område.

2. I projektprioriteringen bør de elementære behovs strategi indgå med stor vægt.

3. Forsyning af såvel byer som landdistrikter med rent vand, om nødvendigt via rensningsanlæg, vil i sig selv forbedre folkesundheden.

4. Vandoverrisling, kunstvanding af tørkede landdistrikter. Jeg har selv f.eks. i Israel set, hvor langt man i grunden har været fremme med kunstvanding og overrisling for at besejre ørkenen. Jeg tror, det er et område, hvor Danida kunne lade sig inspirere af den knowhow, som f.eks. Israel har udviklet.

5. Træplantning med hurtigtvoksende træarter til brug for jordforbedring, forebyggelse af vind- og nedbørserosion. Tilsvarende ved plantning af randområder ved ørkener med robuste plantearter for at hindre ørkenens videre udbredelse.

6. Eksport til ulande af erstatningsmaterialer for træ til brug ved opvarmning for at undgå yderligere skovfældning, der mange steder har antaget et katastrofalt omfang. Det kan f.eks. dreje sig om briketter med stort energiindhold.

[Kofod-Svendsen]

7. Beskyttelse eller fredning af særlig sårbare økosystemer som f.eks. regnskove, vildtreservater og lign.

8. En befolkningspolitik med henblik på en stabilisering af befolkningsudviklingen. I mange ulande er befolkningstilvæksten i sig selv en alvorlig hæmsko for udviklingen bort fra fattigdom.

9. Prioritering af ikkeforurenende teknologi til ulandene.

10. Udvikling af energipolitik overvejende baseret på vind og sol, f.eks. ved eksport af vindmølleparker og store solfangeranlæg.

11. Forbedring af jordbrugsmetoder på økologisk forsvarlig vis, bl.a. uden brug af miljøgifte.

12. Udvikling af støtte til kvægprojekter baseret på højtydende kvægtyper samt eventuelt støtte til vildtfarmprojekter med henblik på kødproduktion til tilfredsstillelse af den lokale befolknings behov for bl.a. proteiner.

13. Støtte til eksport af forskellige former for miljøteknologi, et område, hvor Danmark jo er ret langt fremme; jeg tror også, at ganske mange ulande på lang sigt givetvis vil blive markeder for en sådan teknologi.

Det var de 13 punkter, jeg vil bidrage med som en konkretisering af det, jeg i et tidligere indlæg har sagt: at Danmark skal gå foran for at skabe en global økologisk verdensorden.

Andre ting kunne jeg bidrage med, men dette var nogle, skal vi sige her og nu-initiativer, som jeg mener vil gå i den retning, som er væsentlig.

Som alle andre har jeg fået to dagsordensforslag, som jeg gerne vil sige et par ord om.

Først dagsordensforslaget stillet af fru Helle Degn og hr. Stinus. Det synes jeg er en klar, præcist formuleret dagsorden, som siger det, som der er brug for at sige, og som mit parti med stor glæde vil stemme for.

Så er der et dagsordensforslag af hr. Riishøj. Det har jeg også læst grundigt, synes jeg, og jeg kan ikke lade være med at spørge, om SF har stillet det for at profilere sig i forhold til den tidligere foreslåede, for jeg kan i grunden ikke se, at der er behov for det. Det første er jo så præcist og så klart formuleret, og i det siges det, der er brug for at sige, så selv om jeg har prøvet at optage alt i bedste mening i god nytestamentlig ånd, har jeg vanskeligt ved helt at forstå behovet for hr. Riishøjs dagsorden. Jeg synes ikke, den bi-

drager med noget, som er nødvendigt, så den kan vi naturligvis ikke stemme for. Vi har jo det, der er brug for, og som vi med stor glæde vil stemme for.

Albrechtsen (VS):

Jeg skal først sige, at VS ikke kan støtte det dagsordensforslag, som Socialdemokratiet og Det Radikale Venstre har fremsat. Vi betragter det – i alt væsentligt i hvert fald – som en godkendelse af ministerens redegørelse – sådan betragtede ministeren det også selv – og jeg tror, jeg under den foregående debat tilstrækkelig klart har begrundet min utilfredshed med retningen i den redegørelse, som ministeren kom med.

Om SFs dagsorden skal jeg sige, at den vil VS stemme for. Jeg tror, den i virkeligheden er et forsøg på at få Det Radikale Venstre og Socialdemokratiet i tale, men det kan jeg selvfølgelig ikke svare for. Men for at det alternativ, vi har peget på, som vi mener er så væsentligt i den offentlige debat, og som kunne danne baggrunden for, at Socialdemokratiet og Det Radikale Venstre en dag ville medvirke til et kursskifte, også når det drejer sig om ulandsbistanden, kan tone klart frem, skal jeg på VS' vegne fremsætte følgende:

Forslag om motiveret dagsordenen.

»Idet Folketinget fastslår, at ulandsbistanden skal bidrage til en varig forbedring af de fattige befolkningsgruppers vilkår og som hovedregel skal ydes til fattige lande og kun i særlige tilfælde til andre lande i kritiske situationer, pålægger Folketinget regeringen

- at udarbejde en handlingsplan for en styrkelse af miljøaspektet i den danske bistand
- at foretage en nyvurdering af kredsen af modtagerlande
- at sikre, at lånebistanden generelt omlægges til gavebistand, og at denne ikke bindes til indkøb af varer eller andre ydelser i Danmark
- kraftigt at forøge bistanden til Nicaragua og til frontlinjestaterne i det sydlige Afrika og yde direkte økonomisk støtte til ANC og SWAPO, herunder til deres oplysningsvirksomhed i Danmark
- samt at forhøje bidragene til de private organisationer og opgive kravet om delvis medfinansiering af projekter.

[Albrechtsen]

Folketinget går herefter over til næste sag på dagsordenen.«

(Dagsordensforslag nr. D 59).

Fjerde næstformand (Ole Vig Jensen):

Der er nu fremsat følgende forslag om motiveret dagsorden: (se ovenfor). Også dette dagsordensforslag indgår i forhandlingen.

Riishøj (SF):

Jeg skal bare kort forklare vores stemmeafgivning vedrørende dagsordenerne.

Vi er enige med VS om hovedformuleringerne i deres dagsorden. Om den socialdemokratisk-radikale dagsorden vil jeg sige, at hvis vi tager debatten i dag, synes jeg, det har været den mest interessante ulandsdebat, vi har haft. Der har været nogen diskussion og nogle markeringer, som vi har været tilfredse med.

Tager vi dagsordenen fra S og RV, kan vi sige, at den hiver de operationelle ting ud af vores dagsorden; der nævnes ikke landenavne, der nævnes ikke noget om erhvervsbindingen. Det er en meget generel dagsorden, og det er en dagsorden, som nok lægger op til at hive nogle tidsløse ud af ministerens redegørelse, men opretholder status quo i bistanden.

Vi er noget betænkelige ved formuleringen vedrørende fattigdomslommerne, når der ikke er præcise formuleringer om de særlig udsatte lande. Med den udlægning, der har været foretaget af dagsordenen, er der også ting i den, som er positive, bl.a. 400 dollarsgrænsen ved statsfinansieringen.

Derfor får vi da lykkeligvis i dag en anden afstemning end den, vi havde ved sidste debat om ulandene, hvor både Det Radikale Venstre og vi stemte imod.

Vi vil undlade at stemme i forbindelse med den socialdemokratisk-radikale dagsorden.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Forslag om motiveret dagsorden nr. D 58 af Helle Degn (S) og Stinus (RV) (se foran) vedtoges med 91 stemmer (S, KF, V, RV, CD og KRF) mod 4 (FP); 17 (SF og VS) stemte hverken for eller imod.

Hermed var følgende forslag bortfaldet:

Forslag om motiveret dagsorden nr. D 57 af Riishøj (SF) (se foran).

Forslag om motiveret dagsorden nr. D 59 af Albrechtsen (VS) (se foran).

Hermed sluttede forespørgslen.

Den næste sag på dagsordenen var:

11) Første behandling af beslutningsforslag nr. B 162:

Forslag til folketingsbeslutning om en mere progressiv ulandsbistand.

Af Albrechtsen (VS) m.fl.

(Fremsat 13/5 87).

Forslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Udenrigsministeren (Ellemann-Jensen):

Idet jeg henviser til debatten under de foregående to punkter på dagsordenen, skal jeg afvise forslaget.

Helle Degn (S):

Til VS' beslutningsforslag kun den bemærkning, at vores betingelser for bistand har vi netop redegjort for, og nye valg af hovedmodtagerlande finder Socialdemokratiet ikke anledning til at foretage på dette tidspunkt. Og med hensyn til yderligere kommentarer til forslaget til folketingsbeslutning skal jeg henvise til min ordførertale fra sidste år.

Socialdemokratiet kan heller ikke i år anbefale beslutningsforslaget.

Connie Hedegaard (KF):

Det Konservative Folkeparti skal også afvise VS' forslag, som jo vidner om, at man stadig væk hænger fast i noget ideologisk hængedynd, idet man mener, at enhver form for ulandsbistand skal være filantropisk. Der må ikke være noget som helst erhvervslivsenengagement med i ulandsbistanden, så bliver det noget negativt, og det synes vi selvfølgelig er et afsindigt standpunkt. Jeg gør mig ingen forhåbninger om, at vi kan overbevise hr. Albrechtsen om vores synspunkter. Jeg hørte før, at hr. Fischer forsøgte. Det lykkedes ikke, og så tror jeg heller ikke, jeg kan.